

Dommerforeningens fagutvalg for privatrett

Barne- og familiedepartementet

1. juni 2021

Deres ref:

21/21-1

Høring – NOU 2020: 14 Ny barnelov

Vi viser til departementets høringsbrev 14. januar 2021. Dommerforeningen er gitt utsatt høringsfrist til 1. juni 2021.

I Dommerforeningen er saken behandlet av foreningens fagutvalg for privatrett. Dette består av høyesterettsdommer Arne Ringnes, Norges Høyesterett (leder), lagdommer Vibeke Irene Løvold, Borgarting lagmannsrett, tingrettsdommer Tove Merete Voldbæk, Oslo tingrett, tingrettsdommer Per Kaare Nerdrum, Oslo tingrett og tingrettsdommer Silje Karine Nordtveit, Hordaland tingrett. Saken har vært forelagt Dommerforeningens fagutvalg for menneskerettigheter og sivilprosess, som begge har sluttet seg til uttalelsen.

Barnelovkomiteen har nedlagt et betydelig og grundig arbeid og har levert en omfattende utredning. Dommerforeningen begrenser sin uttalelse i hovedsak til spørsmål som angår menneskerettigheter og domstolsbehandling.

Grunnleggende rettigheter for barn – lovutkastet kapittel I

En sentral premisse for lovutkastet er at «barnet er hovedpersonen i barneloven. Barnet er hele utgangspunktet for loven og har særegne rettigheter som gjelder spesielt for det», jf. utredningen side 85-86. Dommerforeningens fagutvalg for privatrett slutter seg til dette utgangspunktet for loven. Vi mener det er riktig, som utvalget foreslår, at loven innledes med et kapittel som fastslår noen sentrale rettigheter for barn. Foreldrene har, som utvalget redegjør for blant annet i kapittel 12, også rettigheter. Disse må avveies mot hensynet til barnets beste etter de prinsipper som er trukket opp av EMD og Høyesterett. Det er imidlertid naturlig, og hensiktsmessig av pedagogiske grunner, at loven løfter frem hensynet til barnets beste som overordnet, jf. utkastet § 1-1.

Etter vårt syn er det riktig å anvende ordet «grunnleggende» i § 1-1, slik at lovteksten formuleres i samsvar med Grunnloven § 104. Vi er også enig i at «først og fremst» benyttes i bestemmelsene som gjelder materielle avgjørelser og saksbehandlingsreglene. Dette konkretiserer og styrker vekten av hensynet til barnets beste i disse sammenhengene.

Fagutvalget for privatrett slutter seg videre til formuleringen i § 1-3 annet ledd. Alternativet som utvalget drøfter – å gi en legaldefinisjon av «vold», er en mindre heldig lovteknisk løsning når det ses hen til at begrepet «vold» har et klart og avgrenset innhold i straffeloven.

Fagutvalget for privatrett er enig med Barnelovutvalget i at lovteksten ikke bør oppregne momenter som inngår i vurderingen av barnets beste. En slik oppregning kan fort bli begrensende i stedet for avklarende.

Vi er enig med *utvalgets flertall* i at det ikke er nødvendig eller hensiktsmessig med bestemmelser om ikke-diskriminering og retten til liv i barneloven. Vi slutter oss til flertallets begrunnelser på side 96 - 98.

Barnets rett til personvern og rett til vern om privatlivet – § 6-7

Fagutvalget for privatrett er enig i at det inntas en særlig bestemmelse som sikrer barnet mot uforsvarlig deling av personopplysninger. Slik første ledd er utformet – med krav om at foreldrene skal ta hensyn til barnets rett til personvern – er den imidlertid uten et innhold som kan håndheves av domstolene. Som utvalget viser til på side 105, var det i den tidligere § 11 i personopplysningsloven bestemt at personopplysninger som gjelder barn, ikke skulle behandles på en måte som er uforsvarlig av hensyn til barnets beste. Dette er en rettsregel som det kan knyttes sanksjoner til, og en slik utforming synes også å være bedre i samsvar med barnekonvensjonen artikkel 16 enn den foreslåtte § 6–7 første ledd, se utredningen side 107. Fagutvalget for privatrett anbefaler at det vurderes en endring av den foreslåtte lovteksten på dette punkt.

Kapittel 4 – prosessregler i saker om foreldreskap

Utkastet § 4-7 tredje ledd regulerer rettens adgang til å innhente biologisk materiale for DNA-analyse fra far som er avdød eller utilgjengelig. Utvalgets flertall foreslår at dette bare kan skje «når det ikkje er i strid med andre lover», mens mindretallet mener at barneloven bør ha en unntaksfri hjemmel som går foran andre lover. Flertallets begrunnelse er særlig knyttet til innhenting av opplysninger fra politiets DNA-register.

Fagutvalget for privatrett slutter seg i prinsippet til *utvalgets flertall*, jf. utredningen side 151. Innhenting av opplysninger fra politiets DNA-register kan være problematisk fra et personvernssynspunkt og skape risiko for formålsutglidning, og spørsmålet om endring av politiregisterloven er som kjent for tiden til vurdering i Justis- og beredskapsdepartementet.

Derimot stiller vi spørsmål ved flertallets syn på forholdet til biobankloven § 15, som går ut på at resultatet i Rt. 2013 side 565 ikke opprettholdes. Høyesterett avklarte her at biobankloven § 15 skal tolkes innskrenkende, slik at den ikke kommer til anvendelse i farskapsaker. Når dette nå er gjeldende rett, er det vanskelig å se at den foreslåtte formuleringen «når det ikkje er i strid med andre lover» vil medføre den endring som utvalgets flertall legger opp til.

Etter vår syn er den foreslåtte løsningen heller ikke en god regel. Høyesterett la i sin avgjørelse vekt på at det var et klart lovgiverønske at et barn så vidt mulig skal ha sin biologiske far også som sin rettslige far, og at forholdet til farskapsakene ikke var drøftet i forarbeidene til biobankloven, se avsnitt 60. I avsnitt 61 fremhevet førstvoterende at «materiale som det er aktuelt å bruke til DNA-analyse i medhold av barneloven § 24 andre ledd, i stor grad retter seg mot biologisk materiale som befinner seg i biobanker. Dersom bestemmelsen ikke skal gis anvendelse, antar jeg derfor at mye av dens effekt vil falle bort».

Flertallet i Barnelovutvalget mener prinsipielt at barnelovens regler som bidrar til foreldreskapsfastsettelse, klart bør gå foran biobankloven § 15. Begrunnelsen for likevel å velge en annen løsning, er at utvalget er usikker på hvorvidt dette er forenlig med våre konvensjonsforpliktelser.

Fagutvalget for privatrett har ikke gjort noen selvstendig vurdering av hvilke begrensninger som eventuelt følger av menneskerettighetene på dette punkt, men vil vise til at Høyesterett i nevnte sak ikke fant grunn til å gå nærmere inn på barnekonvensjonen og EMK artikkel 8, jf. avsnitt 72, og uttalte at de påberopte konvensjonene ikke hadde avgjørende betydning for saken. Det er etter vårt syn uheldig at en begrensning som så vidt skjønnes vil innebære en vesentlig innskrenkning i muligheten for foreldreskapsfastsettelse, innføres uten at det er avklart etter grundig utredning at det er nødvendig av konvensjonsrettslige grunner. Flertallets løsning åpner for en uavklart rettstilstand og nye rettstvister.

I utredningen kapittel 9.9.2.7 redegjør Barnelovutvalget for saksbehandlingsregler som ikke videreføres, enten fordi tiden har løpt fra dem eller fordi tvisteloven gir en tilfredsstillende regulering. Fagutvalget for privatrett slutter seg til utvalgets vurderinger på dette punkt.

Fagutvalget for privatrett slutter seg videre til forslaget i § 4-6 annet ledd om å gjeninnføre en frist for foreldrene på ett år for å reise foreldreskapsak. Eventuelle urimelige utslag som dette kan få, avbøtes ved at retten kan gjøre unntak når særlige grunner tilsier det.

Paragraf 8-9 – samværsrett for andre enn foreldrene

Det foreslås i annet ledd i denne bestemmelsen at søsken eller personer som har «ein nær omsorgsrelasjon til barnet», kan kreve at retten fastsetter om det skal være samvær mellom dem og barnet, og i tilfelle hvilket omfang dette skal ha. Det er naturlig å forstå kriteriet «nær omsorgsrelasjon» som et materielt vilkår for samvær, men i motivene til bestemmelsen på side 391 heter det at dette er et prosessuelt inngangsvilkår som retten skal behandle av eget tiltak, og at saken skal avvises hvis vilkåret ikke er oppfylt.

For å klargjøre dette, kan det tilføyes i annet ledd:

«Dersom vilkåret om nær omsorgsrelasjon ikke er oppfylt, skal saken ikke tas under behandling, jf. tvisteloven § 19-1 andre ledd bokstav a.»

Lovutkastet del IV – behandlingen av foreldretvister

Generelt

Fagutvalget for privatrett er enig med Barnelovutvalgets overordnede vurdering av systemet for behandling av foreldretvister (utredningen pkt. 14.6.1), der Barnelovutvalget legger til grunn at systemet for behandling av slike tvister i hovedsak bør videreføres, samtidig som det bør gjøres noen endringer for å legge til rette for at flere tvister løses på et tidligere tidspunkt. Fagutvalget for privatrett støtter i hovedsak forslaget til ny barnelov kapittel 9, 10 og 11, og er også positiv til de lovtekniske forbedringer som Barnelovutvalget foreslår. Enkelte deler av lovforslaget kommenteres nærmere i det følgende.

Barnets rett til medvirkning i saker som er til mekling – § 10-3

Fagutvalget finner det problematisk at mekleren, som foreslått i annet ledd, i særlige tilfeller kan la være å oversende hele eller deler av referatet til retten. Når bare deler av referatet oversendes, kan det gi retten et misvisende inntrykk av hva som er kommet frem i barnesamtalen. Et alternativ er at retten benytter reglene om bevisavskjæring i tvisteloven § 21-7 eller § 22-9.

Saksforberedende møter og mekling – lovforslaget § 11-11

Fagutvalget for privatrett støtter Barnelovutvalgets forslag til ny barnelov § 11-11, der det blant annet fremgår at hovedregelen skal være at en foreldretvist som kommer inn for retten skal avgjøres ved hovedforhandling uten saksforberedende møte. Fagutvalget for privatrett er videre enig i at det bør være et mål at flere foreldretvister løses utenfor domstolene, og at det er nødvendig å «endre befolkningens forventninger om hva domstolene skal kunne løse for dem», slik Barnelovutvalget formulerer det i utredningen pkt. 14.6.4. Som tallene presentert i utredningen pkt. 14.2.4 tilsier, er muligheten til å henvise en sak tilbake til videre mekling ved familievernkontoret i den någjeldende barneloven § 61 nr. 2 lite brukt, og det er rimelig å anta at det er et potensial for å løse vesentlig flere saker gjennom mekling i familievernet. Fagutvalget for privatrett støtter derfor forslaget om å forsterke meklingen ved familievernkontorene, slik Barnelovutvalget foreslår. Forslaget vil gi grunnlag for en bedre utnyttelse av den kompetansen familievernkontorene besitter, slik utvalget er inne på i pkt. 15.3.2.2. Som utvalget påpeker i pkt. 14.6.4, er det en forutsetning at familievernkontorene tilføres tilstrekkelige ressurser til å håndtere denne oppgaven på en god måte.

Utvalget for privatrett er også enig med Barnelovutvalget i at det er uheldig at det er en uensartet praksis mellom domstolene i foreldretvistsakene, blant annet når det gjelder den sakkyndiges rolle i saksforberedende rettsmøter. Slik fagutvalget for privatrett oppfatter det, skyldes denne ulikheten til dels at et saksforberedende rettsmøte kan ha ulikt innhold og ulikt formål i ulike saker. Noen ganger skal behandlingen i et saksforberedende rettsmøte danne grunnlag for en midlertidig avgjørelse i en sak der en minnelig løsning synes utelukket. Andre ganger er det saksforberedende rettsmøtet mer å regne som et rent meklingsmøte. Det mest vanlige er nok at rettsmøtet har elementer av både informasjonsinnhenting med tanke på midlertidige avgjørelser for det tilfelle at mekling ikke fører til en (midlertidig) minnelig løsning, og mekling. Den sakkyndiges rolle i de saksforberedende rettsmøtene har også dels karakter av informasjonsinnhenting, dels av veiledning til partene i en meklingsprosess og dels av at den sakkyndige bistår dommeren i meklingen. Dette skaper utfordringer både for dommeren og den sakkyndige, særlig knyttet til habilitet, slik Barnelovutvalget er inne på i pkt. 15.7.3.5. Fagutvalget for privatrett mener derfor at det vil være en fordel dersom man i loven i større grad skiller mellom de ulike fasene, slik Barnelovutvalgets forslag i stor grad legger opp til.

Mange dommere har god meklingskompetanse, ofte også kombinert med god barnefaglig kompetanse. I de sakene der mekling ved familievernkontoret ikke fører frem eller av andre grunner ikke anses hensiktsmessig, er det etter fagutvalget for privatretts syn en fordel at

det klargjøres at rettsmeklingsinstituttet kan benyttes (utredningen pkt. 15.7.3.3, lovforslaget § 11-11 annet ledd). Fagutvalget for privatrett antar at man i en slik rettsmekling vil kunne oppnevne en psykolog som fagkyndig hjelper etter tvisteloven § 8-4 første ledd tredje punktum. Ved bruk av rettsmekling, eventuelt med en sakkyndig hjelper, vil også habilitetsspørsmålet løses i samsvar med tvisteloven § 8-7 annet ledd.

Etter fagutvalget for privatretts oppfatning er det uheldig at habilitetsspørsmålet i dag løses på ulik måte i ulike domstoler. Noen tingretter praktiserer som hovedregel bytte av dommer mellom saksforberedende rettsmøte og hovedforhandling, mens i andre tingretter er hovedregelen det motsatte.

Midlertidige avgjørelser – lovforslaget § 11-9

Fagutvalget for privatrett støtter forslaget om at gjeldende rett om midlertidige avgjørelser i hovedsak skal videreføres. Fagutvalget for privatrett er også enig i at i saker der det er fare for barns fysiske eller psykiske helse, bør begjæring om midlertidig avgjørelse behandles straks.

Problemet i praksis er imidlertid at det begjæres midlertidig avgjørelser i mange saker der det ikke foreligger slike forhold. Noen ganger synes advokatene nærmest rutinemessig å begjære midlertidig avgjørelse i stevningen, for å få en midlertidig avgjørelse av en uavklart situasjon kort tid etter det første saksforberedende rettsmøtet dersom det ikke oppnås en (midlertidig) avtale der. Fagutvalget for privatrett mener at en for tidlig midlertidig avgjørelse i slike saker har en uheldig effekt på forhandlingssituasjonen og er egnet til å forrykke maktbalansen mellom foreldrene. Enhver avgjørelse der den ene forelderens gis medhold av retten på bekostning av den andre vil kunne bidra til å sementere konflikten. Da er det ikke nødvendigvis til barnets beste å avgjøre en begjæring om midlertidig avgjørelse raskest mulig (sml. utredningen pkt. 14.6.1 om skadevirkningene av konflikt mellom foreldrene). Fagutvalget for privatrett viser i denne sammenheng også til dommerens plikt til å legge til rette for en minnelig løsning i saken (lovforslaget § 11-8).

Det er derfor viktig å understreke at spørsmålet om det skal treffes midlertidig avgjørelse beror på dommerens vurdering i den enkelte sak, og at det er overlatt til dommerens vurdering å skille de tilfellene der det er et akutt behov for midlertidig avgjørelse av hensyn til barnets beste fra de sakene der det er hensiktsmessig å avvente en slik avgjørelse og i stedet forsøke å legge til rette for en minnelig ordning. Det vil da være opp til partene og deres prosessfullmektiger å synliggjøre de forhold som eventuelt medfører at det er behov for en rask avgjørelse.

En frist på fire uker kan også tenkes å fremprovosere flere avgjørelser der begjæringen om midlertidig avgjørelse ikke tas til følge i et tilfelle der det ville vært mer hensiktsmessig å avvente noe før avgjørelse treffes, av hensyn til barnets beste.

Fagutvalget for privatrett mener at dersom man skal lovfeste en fireukersfrist, bør den begrenses til å gjelde for de tilfellene der dommeren har plikt til å treffe midlertidig avgjørelse etter lovforslaget § 11-9 første ledd fjerde punktum.

Barnets rett til å bli hørt. Saksbehandlingsregelen i lovforslaget § 11-7

Fagutvalget for privatrett støtter alternativ 1 i forslaget til ny barnelov § 11-7. Det er hensiktsmessig å fastsette en aldersgrense som klargjør at plikten til å høre barnet i alle tilfelle gjelder når barnet er fylt 6 år, for å unngå at det i praksis etablerer seg høyere aldersgrenser. Fagutvalget for privatrett er også positiv til at bestemmelsen i dagens lov knyttet til barn over 12 år ikke videreføres, da vurderingen av i hvilken grad barnets mening skal vektlegges bør vurderes konkret i det enkelte tilfelle. I motsetning til ved vurderingen av om barnet skal høres eller ikke, har dommeren (eventuelt en sakkyndig) når denne vurderingen skal foretas, fått kjennskap til barnets modenhet gjennom samtalen med barnet. Dommeren har dermed grunnlag for å vurdere i hvilken grad det enkelte barnets alder og modning tilsier at barnets mening bør vektlegges.

Dobbeltspor-sakene

Fagutvalget for privatrett ønsker også å kommentere de såkalte dobbeltspor-sakene, som er behandlet i utredningen pkt. 14.6.5. Fagutvalget for privatrett er enig i forslaget (særvotumet) fra fire utvalgsmedlemmer (pkt. 14.6.5.2), der det foreslås å lovfeste at fylkesnemnda i en sak om omsorgsovertakelse skal kunne bestemme at barnets faste bosted overføres til den andre forelderen, som et alternativ til en omsorgsovertakelse. Fagutvalget for privatrett viser til at det kan være prosessdrivende dersom samværsforelder må reise sak om fast bosted for å kunne overta omsorgen i en sak om omsorgsovertakelse. For å kunne ivareta hensynet til barnets beste i disse sakene, er det nødvendig med en viss samordning av regelverkene for foreldretvistsakene og barnevernsakene. Det er generelt en fordel at forholdet mellom disse to regelsettene avklares.

Tidsramme for gjennomføring av hovedforhandling – utredningen pkt. 14.6.3

Barnelovutvalget viser i avsnitt 14.6.3 til rettshjelpsutvalget, som foreslo at en barnevernsak som hovedregel bør kunne avvikles på én dag, og uttaler at dette utgangspunktet også bør legges til grunn for barnelovsakene. Fagutvalget for privatrett er enig i at det er rom for effektivisering av barnelovsakene i domstolene, men understreker at muligheten for dette må sees i sammenheng med Domstolkommisjonen forslag i NOU 2020: 11 om at innledningsforedragenes omfang begrenses og at det ikke skal leses opp fra dokumentene, jf. forslaget til endring i tvisteloven § 26-2. Hvor lang tid som skal settes av til hovedforhandlingen må vurderes i lys av tvistelovens krav i § 1-1 til rettferdig, forsvarlig, effektiv og tillitsskapende behandling av rettstvister. Behandlingen av saken vil nødvendigvis avhenge av dens kompleksitet og omfang, og det må også tas hensyn til at disse sakene er svært viktige for de involverte barna og foreldrene. Fagutvalget for privatrett kan derfor vanskelig se at det kan oppstilles et utgangspunkt om normal varighet av hovedforhandlingen, men understreker at det vil inngå i dommerens ledelse av saksforberedelsen å ivareta hensynet til at saken ikke får et omfang som overstiger det som er nødvendig.

Kapittel 13 – tvangsfullbyrdelse

Fagutvalget for privatrett støtter forslaget om å videreføre tvangsbøt og avhenting som fullbyrdelsesformer for tvangsgjennomføring av fast bosted. Vi er også enige i at trekk i barnebidrag ikke bør være en fullbyrdelsesform etter barneloven. Vi viser i den sammenheng til at barnebidraget tilkommer barnet, jf. barneloven § 67 tredje ledd og lovutkastet § 14-2 annet ledd. Dette innebærer at det ikke er adgang etter dekningsloven §§ 2-2 eller 2-7 til å ta utlegg i bidragskravet for å drive inn krav mot forelderen som er mottaker av bidraget. Det er etter gjeldende rett heller ikke adgang til å inndrive et krav mot en forelder ved motregning i et krav som tilkommer en annen (barnet). Dette gjelder uavhengig av hva slags gjeld det er tale om å inndrive. Disse prinsippene bør gjelde i alle sammenhenger, også hvor den forelderen som mottar bidraget ikke legger til rette for samvær.

Fagutvalget for privatrett støtter forslaget om å videreføre tvangsbøt som den eneste form for tvangsfullbyrdelse av avtaler og avgjørelser om samvær. Vi viser til utvalgsflertallets begrunnelse for at det ikke bør innføres adgang til avhenting for å gjennomføre samvær. Til innvendingen om at tvangsbøt ikke er et egnet virkemiddel i tilfeller hvor den forpliktete har dårlig økonomi, kan det bemerkes at boten vil påløpe uansett om den ikke kan inndrives, og i noen tilfeller vil kunne inndrives på et senere tidspunkt. Fagutvalget støtter også forslaget om at retten skal kunne fastsette at en egnet person skal være til stede ved igangsettelsen av samvær i tilfeller der samvær må gjennomføres ved tvang. Dette vil kunne bidra til å gjøre situasjonen ved igangsetting av samvær lettere både for foreldre og barn.

Til lovutkastet § 13-4 annet ledd bemerker vi at det slik det nå er formulert, kan det se ut som om en bestemmelse om at en egnet person kan være til stede på inntil tre samvær, er en alternativ form for tvangsfullbyrdelse. Vi antar at meningen har vært at dette kun kan besluttes i tilfeller der det er besluttet tvangsbøt. Vi foreslår til overveielse slik formulering av § 13-4 annet ledd første og annet punktum:

«Avgjerder og avtaler med tvangskraft om samværsrett kan tvangsfullførast med tvangsbøt. Tar retten avgjerd om tvangsbøt, kan retten òg avgjere at ein eigna person skal vere til stades når samværet tek til, men ikkje for meir enn tre samvær.»

Tilsvarende omformulering kan gjøres i § 13-4 første ledd annet punktum.

Fagutvalget for privatrett støtter forslaget om at det fortsatt skal være adgang til å inngå avtale om fast bosted og samvær som blir tvangskraftig etter vedtak av statsforvalteren, jf. lovutkastet § 13-4 jf. § 13-1. Selv om denne ordningen etter det utvalget opplyser er lite brukt i dag, er det en ordning som er egnet til å bidra til at flere foreldretvister løses utenfor domstolene.

Til det lovtekniske bemerker vi her at det synes å være behov for å avklare om en slik tvangskraftig avtale skal anses som et «særlig tvangsgrunnlag» etter tvangsfullbyrdelsesloven, slik at varslingsregelen i tvangsfullbyrdelsesloven § 4-18 skal komme til anvendelse. (Tvangsfullbyrdelsesloven § 13-2 første ledd avklarer ikke om «forhold som er tvangsgrunnlag etter særlig lovbestemmelse» skal anses som alminnelige eller særlige tvangsgrunnlag).

Kapittel 14 – forsørgingsplikt og barnebidrag

Etter barnelova § 66 første ledd skal foreldrene bære utgifter til forsørgelse «etter evne og givnad og etter dei økonomiske kår til foreldra». Etter lovutkastet § 14-1 har foreldrene plikt til å forsørge barnet «etter evne».

Det er i liten grad avklart i rettskilder knyttet til barneloven i hvilken grad en forelders gjeldsbyrde skal få betydning for fordelingen av forsørgelsesplikten mellom foreldrene. Spørsmålet er om plikten til å forsørge barnet alltid skal gå foran en forelders plikt til å betale egen gjeld, eller om stor gjeldsbyrde tvert imot skal medføre at den gjeldstyngede forelder ikke anses å ha «økonomiske kår» til å forsørge barnet, og dermed kan forlange at den andre forelderen skal bidra mer til forsørgelsen. Dette er spørsmål som oppstår når en av foreldrene blir utsatt for gjeldsforfølgning, og det skal avklares hvor mye av vedkommendes inntekt som er beslagfrie. Spørsmålet er ikke upraktisk i gjeldssaker. (For en nærmere presentasjon av denne problemstillingen, se Vibeke Løvold: Utleggstrekk, 2. utg. 2021 s. 125 flg., særlig s. 136-137.) Lovutkastet § 14-1 vil, slik det er formulert, ikke medføre nærmere avklaring av dette spørsmålet. Fagutvalget for privatrett foreslår at det vurderes å presisere at gjeldsbelastning som hovedregel ikke skal være et moment ved vurderingen av «evnen» til forsørgelse etter § 14-1.